

Pavel Procházka, hlavný zbormajster zboru Opery SND

Vážený pán

Pavel Unger

recenzent koncertu Zboru Opery SND, zo dňa 20.12.2019

Otvorený list

Vážený pán Unger,

pozorne som si prečítal Váš článok o spomenutom koncerte operného zboru a bol som zhrozený niektorými Vašimi vyjadreniami, ktoré boli vo veľkej miere znôškou celoplošnej všehochuti a „odbornej“, neomylnnej mentorskej bohorovnosti. Nebol by som však profesionál, keby som mnohé objektívne kritické pripomienky neakceptoval. Tu sa Vám to pokúsím stručne uviesť na pravú mieru, aj keď neverím, že si niektoré fakty aspoň čiastočne ozrejmite, keďže si myslím, že je tu á priori istá evidentná zaujatosť nielen voči zboru, ale aj Opere SND ako takej a jej niektorým jednotlivcom vo všeobecnosti. Keďže sa v tejto branži profesionálne pohybujem vyše päťdesiat rokov a mám za sebou naštudovaných a realizovaných vyše 150 operných/o ktorých možno ani netušíte/ a okolo 80 vokálno-inštrumentálnych titulov, aj s tými najvýznamnejšími svetovými dirigentskými a režisérskymi osobnosťami. Nehovoriac o mojej kompozičnej a pedagogickej činnosti. Od prvopočiatku mojej profesionálnej dráhy mám neustále na pamäti, že diváka, či poslucháča nezaujímam samotný proces prípravy, ale výsledný produkt, čiže predstavenie. V tomto uvedenom projekte som sa podieľal takmer na všetkom, od prácnej dramaturgie, cez hudobné naštudovanie, príhovor do bulletinu, až po samotné oddirigovanie koncertu. Nepodarilo sa mi ale podľa mojej predstavy programovo naplniť ideu pracovného názvu-“od Monteverdiho po Suchoňa“- jednak pre oklieštenosť notového materiálu, ale najmä pre veľkú časovú tieseň. Program koncertu sa začal naštudovávať až v druhej polovici októbra a nemal prirodzenú plynulú kontinuitu, akú by si typ takéhoto programu vyžadoval. U mňa to teda značí minimálne súvisle tri-štyri týždne plynulej prípravy takéhoto náročného typu koncertu. A tých sporadických 22 dvoj až troj hodinových skúšok bolo sústavne narušované/3 až 5 a viac dňovými“pauzami“, /vyplnené inými náročnými pracovnými povinnosťami zboru. To si možno nakoniec overiť z týždenných, či mesačných hracích plánov.

90% každého spievaného výkonu zboru sa deje s klavírom, od prvotného základného nácviku, až po klavírne generálky. Problém by teda nemal nastať ani pri uvedení operných zborov v takejto zostave.

Isteže je to veľké ochudobnenie ak absentuje orchester, ale hoci som žiadal na tento program aspoň komorný orchester, nedočkal som sa priaznivej odozvy/objektívne príčiny/. A tak aspoň ako-tak spestriť zvukovú stránku koncertu zboru, musel som k niektorým spomenutým skladbám vlastnoručne zospartovať a napísať party organu, či čembala. Pripomienky ku vyrovnanosti hlasových skupín, rytmickej, či intonačnej alebo výrazovej stránke, boli a sú každodenným pripomienkovým chlebkom pri študijnom procese zboru. Ak mi chcete vyčítať akúsi nedôslednosť pri naštudovaní atď., tak ste na veľkom omyle. Naopak, možno skôr vyčítať Váš lapsus iba jednej sopranistky ale oveľa výraznejšie boli napr. tenore ap. a tie ste nechali nepovšimnuté. Možno aj toto pokladať za

nedôslednosť?! Iná je ambícia "nacvičovať a odstraňovať" nedostatky v skúšobnom procese, no najmä vtedy, keď je na to časový priestor a psychická pohoda kolektívu, na ktorý v súčasnosti vplyva mnoho negatívnych vnútorných i vonkajších vplyvov.

Ku pokojnej a mravenčej práci nášho zboru však ale neprispejú ani takmer nepochybne zaujaté články aké píšete. Je mi to ľúto, no musím povedať to, čo tu už dávno koluje medzi mnohými významnými interpretmi operného žánru. Ak sa totiž nechávate informovať, prepáčte za výraz, od piatej kolóny, tak si ich pravdivosť, takýchto informácií, aspoň overte, v záujme akej-takej objektivity, prv ako to pustíte do verejnosti. Aby som Vás nemusel zaradiť medzi recenzentov, ktorí chodia na koncerty na nič iné, ako len a iba striehnuť. A to je úbohé a nemá podľa mňa so serióznou a hlavne konštruktívnou kritikou nič spoločné.

Samozrejme, že s odohratým koncertom nie som spokojný, ako by aj, ale aj tak som nesmierne rád, že sa zbor vypoľ na svoje maximum, napriek uvedeným problémom v samotnom prípravnom procese a veľkej hlasovej únave, kedy aj sústavná fluktuácia hlavne zo zdravotných dôvodov spôsobovala nekomplexnosť prípravy. Môžem iba konštatovať, že počas skúšok na „pokojnú a mravenčiu“ prácu som mal málokedy kompletnú zostavu a navyše reálne nebola ani jedna jediná kompletná akusticko-priestorová skúška!

Je chválihodné, že máte obavy o budúcnosť "erbovej inštitúcie", ale Vaše neomalené a priame zasahovanie do personálnych pomerov takouto formou, pokladám za nehoráznosť. Všetci vieme ako to je, ako by to malo byť, ale nikto nevie ako to v nasledujúcej sezóne bude. Pýtam sa preto, kde ste boli, keď sa podobné problémy objavovali aj pre pár rokmi? A kedy ste boli na patričnej inštitucionálnej úrovni stratiť slovo a bojovať za budúcnosť našej opery. Najjednoduchšie je asi mútiť vodu, alebo strieľať cielene odboku.... Asi to bude tak ako hovorí Čapek, že „kritici poznajú, ako by to urobili, len keby to ovšem vedeli...“.

Ostávam s pozdravom.

V Bratislave 22. decembra 2019

Pavel Procházka